

136 Terrorflugzeuge abgeschossen

Die schweren Verluste der nordamerikanischen Bomber am Dienstag - 359 Sowjetpanzer und 43 Flugzeuge in zwei Tagen vernichtet - Erneute Sowjetangriffe ohne Erfolg Anhalten der heftigen Abwehrkämpfe in Süditalien

Aus dem Führerhauptquartier, 12. Januar, DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Nordöstlich Kertsch wurden starke, von Schlachtfliegern unterstützte Angriffe der Sowjets in erbitterten Kämpfen abgewiesen.

Auch südwestlich Dnjeprproetrowsk blieben erneute heftige Angriffe des Feindes ohne Erfolg.

Im Raum von Kirovograd hielt der Feinddruck weiterhin an. In schneidigem Gegenangriff gewann eine Aufklärungsabteilung eine verlorengegangene Ortschaft und ein wichtiges Höhengelände zurück, brachte zahlreiche Gefangene ein und erbeutete 12 Geschütze.

Südwestlich Tscherkassy scheiterten mehrere Vorstöße des Feindes.

Südöstlich Pogrebischtsche stehen unsere Truppen in schwerem Abwehrkampf mit vordringenden feindlichen Kräften. Südwestlich der Stadt verliefen unsere Gegenangriffe auch gestern erfolgreich. Truppen einer Panzerdivision vernichteten eine sowjetische Panzerbrigade und erbeuteten dabei 50 Geschütze.

Im Raum westlich Berditschew und westlich Novograd-Wolynsk wurden mehrere örtliche Vorstöße des Feindes abgewiesen.

Bei Retschiza sind heftige Kämpfe im Gange.

Im Raum von Witebsk scheiterten wiederum alle Angriffe der Sowjets besonders südöstlich der Stadt unter hohen Verlusten für den Feind. 66 sowjetische Panzer wurden vernichtet und 15 Geschütze erbeutet.

In den beiden letzten Tagen wurden an der Ostfront 359 feindliche Panzer und 43 Flugzeuge vernichtet.

In Süditalien dauern westlich Venafrö die heftige Abwehrkämpfe an. Der Ort Cervaro und eine Bergkuppe nordöstlich davon gingen nach hartem Kampf verloren. Von der übrigen Front wird nur geringe örtliche Kampfätigkeit gemeldet.

Wie bereits durch Sondermeldung bekanntgegeben, erlitten nordamerikanische Bomber-Verbände am Vormittag des 11. Januar bei Angriffen auf das mittlere Reichsgebiet schwerste Verluste. Die Angriffe kamen infolge des hervorragenden Zusammenwirkens von Jägern, Zerstörern u. allen Teilen der Luftverteidigung nicht zu geschlossener Wirkung.

Nach den neuesten Feststellungen wurden 136 nordamerikanischen Flugzeuge, darunter 124 viermotorige Bomber, meist vor Erreichen ihrer Ziele abgeschossen. Die Vernichtung weiterer feindlicher Flugzeuge ist wahrscheinlich.

136 terroristischen Letal sestreljenih

Težke izgube severnoameriških bombnikov v terek 359 sovjetskih oklepnikov in 43 letal uničenih v dveh dneh - Ponovni brezuspešni sovjetski napadi Nadaljevanje silovitih obrambnih bojov v južni Italiji

Führerjev glavni stan, 12. jan. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja: Severovzhodno od Kerča so bili v silovitih bojih zavrženi sovjetski napadi, ki so jih podpirala bojna letala.

Tudi jugozahodno od Dnjeprproetrowska so ostali siloviti napadi sovražnika brez uspeha.

Na področju pri Kirovgradu se je nadaljeval sovražni pritisk. Z zanosnim protinapadom je osvojila naša izvidniška skupina nek začasno izgubljen kraj in neko važno višino, privedla številne ujetnike in zaplenila 12 topov.

Jugozahodno od Cerkasov se je izjalovilo več sovražnikovih sunkov.

Jugovzhodno od Pogrebisča so naše čete zapletene v težke obrambne boje s prodirajočimi silami. Jugozahodno od mesta so bili naši protinapadi tudi večeraj uspešni. Čete neke oklepne divizije so uničile sovjetsko oklepno brigado ter pri tem zaplenile 50 topov.

Na področju zahodno od Berdisčeva in zahodno od Novograda-Volinska je bilo zavrženih več krajevnih sovražnih sunkov.

Pri Rečici se vrše siloviti boji.

Na področju pri Vitebsku so se zlasti jugovzhodno od mesta znova izjalovili vsi sovjetski napadi z visokimi izgubami za sovražnika. 66 sovjetskih oklepnikov je bilo uničenih, 15 topov pa zaplenjenih.

V obeh zadnjih dneh je bilo na vzhodnem bojišču uničenih 359 sovjetskih oklepnikov in 43 letal.

V južni Italiji se zahodno od Venafrö nadaljujejo siloviti obrambni boji. Kraj Cervaro in nek gorski vrh severovzhodno od tega kraja sta bila po hudih bojih izgubljena. Z ostalega bojišča javljajo le o manjših krajevnih spopadih.

Kot je bilo že javljeno s posebnim poročilom, so utrpele severnoameriške bombniške jate dopoldne 11. januarja pri napadih na srednjo Nemčijo težke izgube. Zaradi izredno dobrega sodelovanja lovskih in rušilnih letal ter vseh delov zračne obrambe napadi niso imeli strnjenega učinka.

Po najnovejših ugotovitvah je bilo večina pred dosego cilja sestreljenih 136 severnoameriških letal, med njimi 124 štirimotornih bombnikov. Uničenje nadaljnjih sovražnih letal je verjetno.

Führerjev glavni stan, 12. jan. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

V zgodnjih jutranjih urah 11. januarja so napadli severnoameriški bombniki nekatere kraje v srednji Nemčiji. Ker je nemška obramba takoj nastopila, napadi niso imeli strnjenega učinka. Naproti pa je bilo po doslej prispelih že nepopolnih poročilih po nemških lovcih, rušilcih in protiletalskem topništvu sestreljenih nad državnim ozemljem in zahodnimi zasedenimi ozemlji 123 severnoameriških letal, v veliki večini štirimotornih bombnikov. Sestrelitev nadaljnjih letal zaradi nastopa teme se ni mogla biti potrjena.

Nasproti izredno visoki sovražni izgubi v letalih in posadkah so bili no dose-danjih poročilih izguba posadk dveh lovskih letal. Sedem nadaljnjih posadk pogrešajo.

odpraviti od Grandija z izmikajočim odgovorom na njegovo lozadevno vprašanje »neodpustljivo naivno. Na seji velikega sveta je izjavil Mussolini, tako je zatrdil Cianetti, ki se je skliceval na svoj eljajen spomni, da Grandijev dneveni red načena dva vprašanja: Ako bi ga kralj sprejel, potem bi nastali razni problemi, med njimi tudi njegov osebnik, ako bi ga pa kralj ne sprejel, bi nastala zopet druga vprašanja. Cianetti je nadalje izjavil, da je v svojem govoru v velikem svetu kritiziral tisk in generalni štab, ki sta »pripravljala poraz«. Sicer pa je 10 ur po seji pisal Duceju pismo, v katerem je priznal svojo težko zmolo zaradi podpisa Grandijeve resolucije ter mu je stavil na razpolago svoj ministrski položaj.

O usmrtilvi na smrt obsojeni članov velikega fašističnega sveta javlja rimski radio, da sta se celo noč mudila pri obsojenih dva duhovnika, ki sta jih pripravljala na konec. Zgodaj zjutraj so bili obsojenci prepeljeni iz zaporov »Dei Scalzi na kraj, ki je bil določen za usmrtilve. Tu sta opravila oba duhovnika z obsojenci poslednjo molitev, nakar je sledila izvršitev obsodbe.

Berlin k pravični kazni za izdajalce

Berlin, 12. jan. DNB. Diplomatski dopisnik DNB-ja dr. Siegfried Horn ugotavlja, da v Nemčiji ne kaže reakcija na smrtno obsodbo, ki jih je izrekel italijansko posebno sodišče proti bivšemu znanjenu ministru Ciano in ostalim bivšim članom fašističnega velikega sveta, nikakih znakov presenečenja. — Horn pravi, da sta sodba in njena izvršitev pravična kazen za neverjetno dejanje izdajalcev in za težke posledice, ki jih je izdajstvo prineslo italijanskemu narodu. Nihče, kdor pozna razpoloženje v italijanskih krogih, ki so ostali zvesti Duceju, se ne bo mogel znebiti vtisa, da je narod, ki je bil z izdajalsko kliko prevaran za sadove svojega dela in za bodočnost svoje dežele, naredil zaključek, ki ga predpisujejo že zakoni vojne, ne glede na to, da fašistično pravo, kot ga je v odsotnosti obsojeni Grandi sam dekretiral, predvideva po človeškem pojmovanju najvišjo kazen za dejanja, kot

K sijajnemu uspehu nemških lovcev

Berlin, 12. jan. DNB. Mednarodni poročevalski urad javlja: Po dosedanjih nepopolnih podatkih ene same jate lovskih in rušilnih letal je slednja zbla preko 50 štirimotornih bombnikov iz sovražnikovega oddelka, ki je večeraj prišel nad Nemčijo. Silam nemške protiletalske obrambe, ki jih ni oviralo slabo vreme, je uspelo razbiti sovražne bombniške skupine že pri prihodu ter jim v uspešnem sodelovanju z obrambo na zemlji preprečiti skupen nastop. Oramba se je nad Nemčijo stalno ojačevala in ni izostala pri odletu ameriških bombnikov, ki so se razpršili na vse smeri. V neumornih napadih so nemška lovstva in rušilna letala uničevala drug sovražni štirimotorni za drugim. Kako sijajno je uspelo razbiti napad, izhaja iz dejstva, da so morali ameriški teroristični letalci odvračati svoje bombe v krogu več sto km, čisto celo kar na po-

lje. Bombniki, ki so prileteli nazadnje, so morali zaradi silovitosti obrambe odvračati svoje bombe že v obmejnih področjih ter se nato hitro obrniti nazaj, ker so jih zasledovali nemški lovci.

Ukrepi proti nezanesljivim uradnikom v Franciji

Pariz, 12. jan. T. Generalni tajnik za vzdrževanje reda v Franciji, Darnand, je izdal prve ukrepe proti nezanesljivim uradnikom. S svojega mesta je bil odstavljen prefekt departementa Lot et Caronne. Nadalje je bilo odpuščenih iz državne službe več višjih uradnikov, nekaj jih je bilo celo aretiranih. Darnand, ki je bil šele nedavno imenovan, je imel v Vychiju posvetovanje z načelnikom francoske milice.

Domobranstvo naš narodni ponos

Zgodovina malega naroda se ne da v vsem primerjati z zgodovino po ozemlju ali po številu prebivalcev velikih narodov. To je kakor v javnih službah: čim višje je mesto javnega funkcionarja, tem težje je njegova odgovornost, tem več dolžnosti nosi na svojih ramenih, tem več je tudi nevarnosti in priložnosti, da se svojemu poslanstvu izneveri. Veliki narodi niso odgovorni le pred seboj, temveč tudi pred celo družino narodov, kajti njih ravnanje in življenje ima tako rekoč neposreden vpliv na življenje manjših narodov. A tudi mali narodi so sestavni členi velike evropske in še dalje svetovne skupnosti ter imajo zato od Previdnosti določeno mesto in vlogo, ki se ji ne smejo izneveriti.

Slovenski narod je majhen tako v ozemelskem kakor v številnem pomenu, eden najmanjših v pestri družini evropskih narodov. Toda tudi on ima svoje dolžnosti in svojo zgodovinsko vlogo. Če ta vloga ni mednarodnega značaja, to še ne pomeni, da nima nobenih drugih poslanstev, zlasti v svojem notranjem območju, predvsem do samega sebe. V razvoju stoletij se je slovenski narod na dokaj različne načine odzival svojemu poslanstvu. So bila obdobja, ko je skoraj pozabil nase in se prepustil stanju umrtelosti, v drugih obdobjih pa se dajal spet motiti od svetovnih, tujih naziranj in z njimi uničeval svoje lastne življenjske sile. Le redkokdaj je narodno življenje vzbrstelo in zacvetelo v svoji bujni pristnosti in neposredni domačnosti. A tudi takrat je bila raven narodove rasti sorazmerno nizka. Manjkala mu je osnovna prvina, iz katere klije narodnostna zavest, manjkal mu je simbol in pobuda njegove moči, manjkalo je debla, okrog katerega si plete narod svoj program, manjkal mu je zunanji izraz njegove življenjskosti, zato pa tudi manjkal ponos, ki je eden prvih elementov za ustvaritev krepke narodne tradicije, najmočnejšega porostva za narodno zdravje. Ta osnovna prvina, ki jo je slovenski narod pogrešal skozi stoletja, je njegova lastna oborožena sila.

Prič po dolgih stoletjih se je zgodilo, da smo dobili Slovenci v domobranstvu svojo narodno vojsko. Morda nam sedaj še ne more biti dovolj jasno, kakšne zgodovinske važnosti je. Zgodi se namreč večkrat, da je sodobnost preveč zakepana v grenke podrobnosti svojega časa in se ne zaveda v vsej polnosti tistih dejanj, ki so zanj najvažnejše. Šele bodočnost, ki oplavi vsakodnevne malenkosti in z dobrotno pozabo pokrije trenutne zagrejenosti, razdene in pravilno presodi lestvico dogodkov po njih vrednosti. Tako je tudi ustanovitev slovenskega domobranstva marsikomu še vse premalo pomembna dogodek; a vendar moramo reči, da pomeni v zgodovini slovenskega naroda resničen prelom. Domobranstvo je izpolnilo tisto stoletno vrzel, ki je preprečevala slovenskemu ljudstvu polno razvite. Sedaj, ko je ta vrzel izpolnjena, so dani pogoji, da Slovenci uspešno izvajamo tisto poslanstvo, ki nam ga je odkazala zgodovina. Domobranstvo nam je dalo namreč osnovno prvino in simbol naše življenjske sposobnosti.

Ko govorimo o domobranstvu kot o simbolu naše življenjske sile, se dobro zavedamo, da nam je bilo dano v najtežjih okoliščinah naše zgodovine. Toda prav zato nam je ta simbol toliko dragocenejši, ker so ga rodile najbolj grenke preizkušnje in najtežje trpljenje. Z vse drugačnim pogledom zremo sedaj razvoju dogodkov nasproti: preveč nas mirnost in samozavestna ustaljenost, ki smo jo prej toliko pogrešali; našli smo prvino, na kateri si polagamo in ne utrudno gradimo stavbo svoje narodne skupnosti, počelo, okrog katerega se kristalizirajo vrednote naše narodne duševnosti.

Toda domobranstvo ni le simbol naše notranje volje po življenju, je tudi zunanji izraz naše udarne sile, ki jo narod vedno potrebuje, predvsem v takih okoliščinah, kakršne nam jih je prinesel sodobni razvoj. S tem je postalo nekaj »brachium saeculare« — svetna roka naših duhovnih in kulturnih stremilj, mogočno jamstvo naše varnosti in porostvo ustalne bodočnosti.

S tem pa nam je domobranstvo vrnilo tisto bistveno lastnost, brez katere ni možen noben višji in plemenitejši zalet, ki je brez njega narod kakor ptič brez peruti: vrnilo nam je našo samozavest, nam je postalo pojem, ki vzbuja v srhli toploto in navdušenje.

Tako smo se z domobranstvom zavedli svoje odgovornosti za narod in vzeli svojo usodo na lastna ramena, obenem pa s tem prevzeli težko nalogo, ki od nas zahteva stroge dolžnosti, a nas upravičeno navdaja tudi s ponosom.

Berlin, 12. jan. Dne 20. decembra je podelil Adolf Hitler polkovnemu poveljniku v SS oklepni diviziji »Leibstandarte SS Adolf Hitler« Albertu Frey hrastovo listje k viteškemu krazu Železnega križa.

Bern, 11. jan. T. »Timesove« članek, ki priporoča Poljski »teritorialne koncesije v spornem ozemlju kot majhno nagrado za trdno zagotovilo bodočega prijateljstva«, označuje londonski dopisnik lista »Bassler Nachrichten« kot slab znak.

Helsinki, 11. jan. DNB. Nek šleten finski mladenič je zbral z neutrudljivim nabiranjem za finske vojne sirote 22.000 merk, ki jih je vse do pare točno izročil podporni organizaciji.

Zločinska izdaja je bila maščevana

Smrtna obsodba nad Ciano in tovariši izvršena — Zanimivosti iz razprave pred posebnim sodiščem za sojenje 19 članov velikega fašističnega sveta

Verona, 12. jan. DNB. Podli sunek v arbet italijanskega naroda, ki se je pričel na seji velikega fašističnega sveta dne 25. julija 1943, je dobil svoje plačilo s sodbo sodišča v Veroni, čeprav usode italijanskega naroda ni več mogoče popraviti. Člani velikega sveta, ki so postali orodje izdajalske klike Viktorja Emanuela, prestolonaslednika Umberta, Badoglija in Cavallera, so bili obsojeni na smrt in so svojo krivdo že plačali s svoj glavo.

Obtožnica je očitala obtožencem veleizdajo in podporo sovražniku ter izdajstvo fašistične ideje, s katerim je bila oslabiljena odporna sila domovine in vojaških operacij. Z izjemo Cianettija, ki mu je sodišče priznalo olajševalne okoliščnosti, je proglasila sodba ostalih 18 obtožencev za krive ter jih je obsodila na smrt. Poleg že imenovanih usmrčenih obtožencev grofa Ciana, maršala De Bona, Pareschija, Marinellija in Gottardija ter na 30 let obsojenega Cianettija, so bili obsojeni še Grandi, Bottai, Albini, Federzoni, Alfieri, Begnardi, De Marsico, ki so bili sojeni v odsotnosti.

Verona, 11. jan. T. Posebno izredno sodišče za sojenje 19 članov velikega fašističnega sveta je, kakor je bilo že kratko javljeno, v ponedeljek izreklo razsodbo po tridnevnem posvetovanju. Obsodilo je 19 članov velikega fašističnega sveta, kateri so na seji od 24. na 25. julij preteklega leta podpisali Grandijevo resolucijo proti Duceju in s tem omogočili Badoglijev državni udar ter tako izdali Duceja in fašizem. Od 19 obtožencev jih je bilo 18 obsojenih na smrt, med njimi 13 v odsotnosti. Izmed 6 navzočih je bilo pet obsojenih na smrt: bivši zunanji minister grof Ciano, maršal De Bona, bivši poljedelski minister Pareschi, bivši upravnik fašistične stranke Marinelli in bivši vodja društva italijanskih industrijev Gottardi. Bivši korporacijski minister Cianetti je bil obsojen na 30 let robije. Državni tožilec je zahteval za vseh 19 obtožencev v imenu »fašistične revolucije v njeni novi republikanski obliki« smrtno kazen.

Obsodba je bila že izvršena v terek dopoldne kmalu po deveti uri nad De Bonom, Ciano, Gottardijem, Marinellijem in Pareschijem in sicer z ustrelitvijo.

Verona, 12. jan. DNB. Glavno pozornost na razpravi je vzbudilo čitanje spomenice maršala Cavallera o njegovih spletkah in o vzrokih, ki so povzročili državni udar dne 25. julija. Prebral je je predsednik posebnega sodišča odvetnik Vecchini. Maršal Cavallero, ki si je sredi septembra vzel življenje, slika v svojem prikazu, da je od novembra 1942 premišljeval o možnosti Ducejevega nasledstva. Da bi v tem primeru olajšali kralju postavitve nove vlade, so imeli več sej, pri katerih so smatrali Badoglija kot najpriljavnejšo osebnost za nasledstvo. Ko je Cavallero moral decembra 1942 zapustiti vodstvo glavnega generalnega štaba, se je že nadalje bavil s temi stvarmi. O svojih načrtih je govoril tudi z ordonančnim častnikom prestolonaslednika, ki mu je zagotovil, da bodo njegove ideje obravnavane na najvišjem mestu. Po padcu Sicilije je dobil Cavallero načrt konkretnejše oblike: kralj naj bi Duceju odvzel vodstvo vojne, s čimer bi vojaška polnomočja zopet prešla nanj. Ostalo bi potem prišlo samo od sebe. Nova vlada bi bila poverjena Badogliju. Medtem je vršil Cavallero živahno propagando za svoje načrte pri raznih višjih državnih uradnikih in senatorjih. Neki

veleindustrijalec je izjavil, da je pripravljen dati na razpolago 100 milijonov lir, Cavallero je imel razgovore z generalom Ambrosijem in Badogliem, na katerih je bilo sklenjeno, da bodo prišli do cilja »po ustavni poti, to se pravi preko velikega fašističnega sveta.

Državni tožilec posebnega sodišča je v svoji obtožnici najprej prikazal tradicionalno politiko savijske hiše, ki obstaja v izkoriščanju revolucionarnih pokretov dotlej, dokler ni to preveč tvegano. Zato se je tudi leta 1922. majajoci se savijski prestol lahko opri na fašistično revolucijo. Ko pa so vojaški neuspehi, ki so bili povzročeni s trajno sabotažo generalnega štaba, spravili krono v nevarnost, se je zopet pričelo razkrojvalno delovanje monarhiije, ki ga jasno dokazuje Cavallerova zarota. Cavallero je takoj izbral Badoglija, moža monarhiije, kot nam o tem priča njegov prikaz, ki razkriva različna obdobja v izdajstvu monarhiije in generalnega štaba. Ker Ambrosio ni imel junaštva za vojaški upor, je prišel Cavallero na misel, da se bo poslužil visokih osebnosti fašizma. Zločinski načrt je dobil svoj višek v Grandijevem dnevnem redu. Ta je dal kralju vse juridične in politične možnosti za rušenje režima. O krivdi podpisnikov tega dnevnega reda ne more biti dvomov. 19 obtožencev je s svojim glasovanjem nudilo sovražniku velike prednosti pri vojaških nastopih. Zaradi tega je zahteval državni tožilec za vse smrtno kazen.

Obtoženci so pred sodiščem zanikali svojo krivdo. Ciano je n. pr. izjavil, »da ni niti najmanj mislil na to, da bi imel Grandijev dneveni red lahko kake druge posledice, kot osnovevanje širšega narodnega bloka v najtesnejši zvezi s fašizmom.« Obratno pa so potrdile priče, da so si obtoženci — kot je kasneje dejal državni tožilec — kot ministri in dostojanstveniki zaradi stopnje svoje izobrazbe morali biti popolnoma svesti svojih dejanj in njihovih nujnih posledic.

Tako je poudaril bivši predsednik senata Suardo, da je med sejo velikega sveta dobil vtis, »da se pripravila nekaj proti Duceju in proti režimu«. Bivši tajnik stranke Scorza je izjavil, da se mu je zdelo, da se z Grandijevim dnevnim redom pripravlja zarota proti Duceju. Bivši predsednik fašistične poljedelske zveze Frattari je dejal, da je imel občutek, kot bi hoteli na tej seji postaviti položaj na glavo. Tudi vse ostale priče so potrdile, da je Duce članom velikega sveta točno pojasnil njihovo odgovornost.

Obrambo obtožencev je prevzelo 7 odvetnikov. Ko so končali svoje govore, je šlo posebno sodišče na 4 urno posvetovanje, po katerem je proglasilo sodbo.

O zaslišanju obtožencev pred italijanskim posebnim sodiščem poroča Stefani-jevo poročilo že naslednje podrobnosti: Ciano je izjavil, da je odšel k Badogliju, kjer je zahteval nase in za svojo rodbino potne liste, nakar mu je slednji odgovoril, da kralj želi, naj še nadalje ostane poslanik pri Sveti stolici, sicer pa da bo na vsak način zaščiten. Na vprašanje državnega tožila o dogodkih pred sejo velikega sveta, je potrdil Ciano, da je že na Bottaijevem domu čital dnevni red, ki sicer ni odgovarjal onemu, ki je bil predložen velikemu svetu, ter da je nato spoznal avtentičen tekst pri nekem srečanju z Grandijem v zbornici. Ako bi ga bil Duce poklical pred sejo, bi mu bil povedal, kakšno je stanje stvari. Na vprašanje državnega tožila, čemu ni tega storil sam od sebe, je odgovoril Cia-

Slovenski vojak - domobranec

Obisk na poveljstvu domobranstva in v vojašnicah, kjer se vadijo novinci

SLOVENEK

13. januarja 1944

2. ČETRTOVA STRAN

Z dežele smo dobili v zadnjih časih precej pisarnah, v katerih sprašujejo sorodniki, kako žive fantje, ki so se umaknili pred komunisti v Ljubljano in stopili v domobransko vojsko. Pa tudi ljubljani, ki so se umaknili v vojaški sukaj in njihovi sorodniki in znanci bi kaj radi vedeli, kako žive njihovi ljudje v vojašnicah. Da zadostimo temu upravičenemu zanimanju, smo stopili na poveljstvo slovenskega domobranstva in zaprosili, da bi nam dovolilo obisk v domobranskih vojašnicah.

Na Poveljstvu domobranstva

Kdo bi si mislil, da je v vili na voglu Puharjeve in Gledališke ulice nasproti klasične gimnazije toliko življenja. Zunaj namreč vlada kljub vednemu prihajanju in odhajanju obiskovalcev v vojaških krogih in civilistov in kljub temu, da se od časa do časa ustavi pred vilo kak avtomobil, čudovit mir. Pred vilo ni nobene straže. Pač pa te takoj, ko prestopiš prag, ustavi stražar in vpraša, kaj želiš. Če dokažeš stvarno potrebo obiska, te pošlje k vratarju, ki te naznani, kamor želiš. Potem, ko smo bili najavljeni, nas je ljubezno sprejel gospod podpolkovnik Krener, poveljnik domobranstva, in je pokazal veliko zanimanje za želje obiskovalcev. Dovolil nam je obisk vseh prostorov v štatu in izdal dovoljenje za obisk vojašnic.

Oglejmo si torej najprej prostore štata! Veža in stopnišče vile je okrašeno z velikimi fotografijami, ki predstavljajo slovenske narodne noše in motive iz raznih delov slovenske zemlje. Soba gospoda poveljnika in štabne prostore krasi lepe umetniške slike. Okrog teh prostorov pa se vrste pisarne, v katerih neprestano pojo telefoni in drdajo pisalni

stroji. V teh pisarnah se zbirajo vsi potrebni podatki, v njih se delajo načrti za sodobno izveščanje vojaštva in za administrativne potrebe.

Vojak mora danes mnogo znati

Ob tej priliki smo tudi zvedeli, kako je že napredoval pouk na raznih tečajih za posebne naloge v vojski. V Srednji tehnični se n. pr. že dober mesec vrši tečaj za službo zvezce, pri katerem se predvsem prostovoljci študentje usposabljaajo za organizacijo oddajnosprejemnih postaj za vesti in povelja pri postojankah. V kratkem bodo premeščeni v močrsko ljudsko šolo, kjer se že sedaj vrši podčastniški tečaj. V ta tečaj so bili poklicani iz posameznih čet fantje, ki so dosegli podčastniški čin že pri vaških stražah. Čeprav iz skušnje že znajo uspešno voditi manjše oddelke, jim bo teoretični pouk še povečal njihovo sposobnost v boju proti komunističnim zločincem. Prav tako se bo začel v kratkem tečaj za protikomunistične borece, ki so s svojo hrabrostjo in iniciativnostjo že dosegli častniške čine.

V prostorih poveljstva smo bili deležni tudi prav lepega vojaškega prizora. Ko je prikorakal v vežo poveljnik gospod podpolkovnik Krener, je po vseh kotih in stopnicah vse utihnilo. Vsi častniki in vojakji so se postavili v pozor, udarili s petami skupaj in strumno pozdravili.

Nekaj uric pri naših strelcih in topničarjih

V ponedeljek ob desetih smo se zglasili, kot je bilo domenjeno, pred štabom. Gospod stotnik Vuk Rupnik je bil tako ljubezniv, da je prevzel vodstvo našega obiska pri domobrancah. Posebna čast je bila za nas, zastopnike »Slovenca«, da smo bili potem nekaj ur skupaj z junaki,

Ogledali smo si tudi prostore zdravnikov in pa oddelek za motorizacijo. Zaradi pomanjkanja prostorov se bo moral slednji oddelek izseliti. V vili je namreč v pisarnah taka gneča, da sta po dva pisalna stroja na eni mizi in je tako delo zelo mučno.

Zanimali smo se tudi, če imajo posamezne domobranske enice morda kakšno svoja glasila. Odgovorili so nam, da izhaja v Novem mestu že lep čas ilustriran list »Za blagor očetnjave«, grajska osma četa druge šolske skupine pa da izdaja tednik »Za slovensko domaćijo«.

Delo brez oddiha

V nedeljo smo se oglasili na Poveljstvu s fotografiranim aparatom. Ves štab je bil v polnem delu. Začudili smo se, kako vendar to, pa so nam dejali, da bodo imeli praznike, ko bo iztrebljena komunistična golazen s slovenske zemlje. Ko smo stopili v delovno sobo poveljnika gospoda podpolkovnika Krenerja, smo našli njega v družbi z načelnikom štaba gospodom podpolkovnikom Peterlinom prav pri študiju karte Slovenije. Oba gospoda sta bila tako ljubezniva, da sta nam dovolila fotografirati sobo. Ob tej priliki nam je gospod poveljnik tudi obljubil, da bomo prihodnji dan s spremljevalcem-strokovnjakom lahko obiskali posamezna bivališča naših fantov in si novince ogledali pri vajah s puškami in topovi.

Na Gradu

Že na pobočju smo presenetili desetine, ki so se urile v raznih obratih na cesti. Mladi fantje so strumno vojaško pozdravljali našega spremljevalca. Na grajskem dvorišču smo se seznanili s poveljnikom Gradu gospodom podpolkovnikom Dežmanom, možem, ki je s svojo izkušnostjo rešil dokaj Notranjcev in jih srečno vodil po razsulu cesarske Italije od Ribnice preko Turjaka v Ljubljano. Popeljal nas je v grajske prostore, kjer se urejajo prav prijetne spalnice. Ponekod imajo že pograde, druge so si morali fantje urediti ležišča kar na tleh, vendar pa je dovolj slame, da se po napornih vajah lahko odpočijejo. Seveda je to le zasilna rešitev in poveljstvo se trudi, da bi tudi tem oskrbelo boljša ležišča.

Prišli smo v prostore pionirske čete. V obširni veži je postavljen precej velik model valovitega in z vodami prepredega ozemlja, na katerem spoznavajo pionirji svoje naloge. Nekoč bodo morali namreč graditi in kopati zaseke, da bodo mogli oddelki vojske preko rek in jarkov. Mimogrede smo stopili tudi v ambulanto, kjer prostovoljci medicinci pomagajo fantom iz raznih težav.

Domobranski jedilni list

Obredna sama razvajanemu Ljubljancu morda ne bi bila všeč, kajti mize in klopi so iz najrazličnejših krajev in najrazličnejše starosti. Vendar se vojaki v njej prav dobro okrepčajo s toplo hrano. Ob tej priliki vam lahko postrzem z jedilnim listom. Zjutraj dobe fantje kavo ali čaj. Kava je tako izvrstna, da je nekdo trdil o njej, češ da je prava. Kruh in razne približke h kruhu si prihranijo vojaki od prejšnjega dne. Deleži suhih jedil je namreč pred kosilom. Kosilo in večerja vsebujejo eno jed, v kateri se vrste poleg mesa krompir, leča, jesprenj, testenine in razna suha zelenjava. Kuharji so nam pravili tudi o neki neznanu zakuhji, pripravljeni tudi z jajci. Vsaj dvakrat na teden je pri domobran-

Topničarji so doma tudi pri Sv. Krištofu

Ob 11 smo si že ogledovali spalnice in ostale prostore topniške baterije pri Sv. Krištofu. Moštvo stanuje v pravkar dograjenem, a še ne opremljenem bežigradskem prosvetnem domu. Surovo stavbo pa je znal poveljnik baterije g. nadporočnik Sprah tako lepo urediti, da nudi prav prijetno stredo našim topničarjem. V večjih dvoranah so postavljeni pogradi, kjer spi moštvo v dveh nadstropjih. Da bi le videli, kako lepo so naravnane slamnjake in odeje na posteljah! Pri glavah je k postelji pritrjena deska, kjer odlože fantje čelade in druge predmete. Na želje pa obešajo obleko. Podčastniki imajo svojo sobo, ki se loči od spalnice za moštvo po tem, da v njej ni postelj v nadstropjih. Imajo tudi mizo, krog nje pa tri stole starejšega datuma, izdelane po okusu prejšnjega stoletja, dva pa je iz neobdelanih dečje zblila spretna roka v najnovijem času. Po vseh prostorih se opaža, da si znajo prebivalci z lastno iznajdlivostjo v precejšni meri povečevati udobnost.

Topovi v prosvetni dvorani

V dvorani je dovolj prostora za topove in vozove za strelivo. Ker so tla iz betona in še niso dobila poda, ne bo nobene škode zaradi teže. Konji imajo prav lepe hleve v prostorih bivše italijanske konjske bolnišnice. Ker so bili hlevi precej mrzli — stropov namreč ni bilo — je dalo sedaj poveljstvo graditi iz desk strop pred mrazom pa bodo varovale živali tudi debele plasti starega papirja, ki so ga pritrldili na deske. Moštvo baterije ima tudi poseben prostor za umivanje. Urejen je nekako tako

Vstala je slovenska vojska iz ognja in krvi, iz razvalin, grobov...

Komaj 25 let nas loči od dobe, ko so začeli skoraj po vseh slovenskih talarah postavljati spomenike žrtvam iz prve svetovne vojne. Prav ti spomeniki še danes jasno in razločno govorijo o našem velikem krvnem davku pri prvem svetovnem spopadu. Slovenski Janez je tedaj steril svojo dolžnost na vseh najrazličnejših bojiščih tedanje Evrope. Mirno in brez pomisleka je sprejel marsikdaj tudi trpko dolžnost, toda nikdar ni svoje vojaške časti omadeževal. V najrazličnejših tujih zemljah je šel v boj z zavestjo, da bo svojo čast ohranil, pa naj si bo tudi za ceno življenja. Seveda so se postavili Slovenci v bran tudi ob lastnih ognjiščih ob domači zemlji. Tu jih je poleg čuta dolžnosti vodila v boj še vse bolj izrazita ljubezen do domače grude, do družine, ki ji je nasprotnik grozil uničiti stredo nad glavo.

Po 25 letih pa je slovenski narod — gotovo ne samo po svoji krivdi — začel v še neprimerno huje razmere, kakor mu jih je pripravila prva svetovna vojna. Da, celo strahotni turški vpadi niso prinesli tako grenkega, tako obupnega gorja, kakor ga je prinesla in kakor ga še skuša zanesti med nas rdeča revolucija. Ob turških vpadih je privihal v deželo sovražni tujec. Grmade po gorah so naznanjale njegov prihod, ljudstvo se je pripravljalo, da ga sprejme in odbije. Gorele so vasi, podirale so se cerkve; polmesec je skušal zatreti znamenje krštanstva.

Toda preprosti kmečki človek je tedaj vedel, kaj mu je storiti. Držal se je prvobitnih vodil, ki so jih poznali že njegovi pradedi. Skušal je ohraniti vero, obvarovati dom in obdržati zemljo. V taborih, zgrajenih ob cerkvah, so se

zbirali boreci za zidovi; njihove žene in otroci pa ob njih in ob cerkvi. Vasi in naselja so postala žrtev plamenov, toda v taborih so begunci našli zavetje. Zal, marsikdaj tudi niso mogli vzdržati tabori. Boreci so popadali, sovragi v turbanah so vdrli in krive sablje so opravile krvavi posel nad boreci in nad slabotnimi ženami. Ostali so pri življenju mladi otroci, lepa dekleta. Čakalo jih je suženjstvo — usoda janičarjev.

Moj Bog, kakor da bi se to godilo včeraj. Saj se še kade razvaline vasi in cerkva. Se niso pokopana trupla, ne samo borec, ampak tudi žena in nedolžnih otrok. Pa niso padli vsi ti pod krivo sabljo, zaradi nestrpnosti polmeseca. Brat je pobijal brata, zapeljan, prevaran, tudi v znamenju, ki preganja križ: v znamenju, ki je celo podobno polmesecu z ročajem; ta je dobil v pomoč še kladivo, da je tem laže bil po našem narodu.

V teh najhujših trenutkih je v našem slovenskem preprostem človeku zraslo tisto občutje, ki ga je napravilo za brezobzirnega boreca za najsvetejše. V tistih dneh, ki so se vse predolgo ponavljali na naši lepi, a krvaveči zemlji, se je vnovič rodil slovenski vojak in borec. Tako je vstala slovenska vojska, ki je dobila svojo dokončno obliko v slovenskem domobranstvu. Danes je slovenska vojska dejstvo. Tu je in nikdar več ne bo šla z Matjažem spat, kakor je žal nekoč zaspala po turških vpadih. Sam vrag je priklisal s srpom in kladivom iz zemlje. Rodila se je iz ognja in krvi, iz razvalin, grobov...

Ostala bo na straži za vero, upanje, ljubezen — za dedov vero, grudo rodno in dom očetni. Tako nam in njej Bog pomagaj!

Der Befehlshaber der slowenischen Landeswehr Oberstleutnant Krener mit seinem Stabschef Oberstleutnant Peterlin im Arbeitszimmer. — Poveljnik slovenskega domobranstva podpolkovnik Krener z načelnikom štaba podpolkovnikom Peterlinom v delovni sobi

Od vojaka do častnika

Vojska je pač najslajnejša organizacija. Množica vojaštva ni brezglava masa, kajti družijo jo skupni cilji: zmaga in pa poveljstvo, ki skrbi, da vse moštvo z enotnim korakom stopa proti cilju. Vrhovni poveljnik seveda ne more sam vsakemu vojaku določiti naloge. Vrhovni poveljnik zasnuje le glavni načrt in da povelje višjim častnikom, poveljnikom bojnih skupin, ti dodeli naloge poveljnikom čet, ti vodovim. Končno zve od svojega desetarja vsak posamezni borec za svojo nalogo.

Ta lestvica odgovornosti ima tudi zunanje znake in različna imena — čine. Kako spoznamo posamezne čine v vojski? Vojaki, vi to dobro veste; dekleta, ve jih tudi že poznate, za ostale pa ne bo odveč, če jih razložimo.

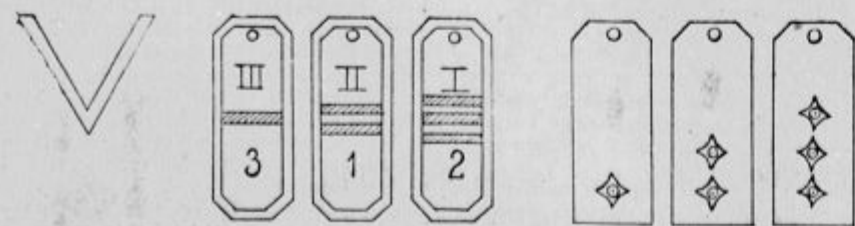
Vsak domobranec bo predvidoma imel na ramah zelene naramke, na njih pa na zunanji strani arabsko številko, ki pomeni njegovo bojno skupino, ob vratu pa rimsko številko, ki pomeni njegovo četo. Kaplar nosi na levem rokavu pod grbom srebrn našitek v obliki črke V.

Podčastniki

Podnadrednik ima zelene naramke, obšite s srebrnim trakom. V sredi pa se vleče poez preko naramke srebrn pas. Na spodnji strani tega pasu je arabska številka, ki pomeni, v katero četo podčastnik spada. Narednik ima preko naramke dva srebrna trakova, višji narednik pa tri. Čepice podčastnikov so obšite z oranžnim trakom, enako kot pri moštvo.

Častniki

Nižji častniki nosijo srebrne naramke. Poročnik ima na spodnji strani naramke eno zlato štirioglasto zvezdo. Nadporočnik nosi dve zvezdi, stotnik pa tri. Pri nižjih častnikih so čepice obšite s srebrnim trakom.

Aehselspannen der Landeswehr vom Unterfeldwebel bis zum höherem Offizier. — Naramke-podčete naših domobranec: črki V podoben našitek imajo kaplarji, naslednje tri naramke so za podnadrednika, narednika in višjega narednika, zadnje tri pa za poročnika, nadporočnika in stotnika. Višji častniki nosijo slične naramke, le da je srebro zamenjano z zlatom

cih večerja mrzla. V ta namen dobe primerno količino medu, mesne ali ribje konzerve, salamo ali sadno mezgo. Častniki imajo enako hrano kot moštvo.

Grajska planota odmeva

Kar vas bo najbolj zanimalo, pa so prav gotovo vrste naših fantov, ki se na Gradu urijo v prave vojske. Slušaj rezko povelje »Puške k nogi!« in cela vrsta kot en mož sname puške z ram in jih naenkrat položi s kopitom na zemljo ob desni nogi. Zlasti lepo že izvajajo te gibe ljubljanski prostovoljci-dijaki. Pred vodnjakom na grajski planoti se vadijo strelci. Za enkrat je njihova naloga, da s puško točno ujamajo na »muho« sredo tarče. Da pa je mogoče nadzorovati strelce, če je res pravilno pomeril, leži puška na posebni blazini negibno. Strelec se puške sploh ne dotakne, ampak samo gleda čez kobilico in muho in hkrati naroča, kako naj premikajo tarčo, da jo bo imel res po vseh predpisih »na muhi«. Ko vojak misli, da je dobro nameril, pogleda še deseter in ugotovi, če je bil strelec dovolj natančen.

Baterija na Šancah

Kakor že vsi vemo, čuva Ljubljano s šance baterija težkih haubic. Kakšno orožje je to, si lahko mislite, če vam povem, da tehta izstreleke več kot pol stota. Pri tem orožju so sami naši fantje in častniki. Pokazali so nam radovednim častnikarjem, kako se dajo topovi obračati v vse smeri in kako se s pomočjo dviganja cevi določa metna daljava.

S tem bi bil ogled Gradu končan. Prav lepo smo se zahvalili gospodu podpolkovniku Dežmanu in ostalim častnikom ter se napotili k topničarjem pri Sv. Krištofu.

Landeswehrmänner bei Gewehrübungen. — Domobranci pri vajah s puško

stražarico. Medtem je baterija v naglem diru krenila na travnik za tretjo državno gimnazijo in topničarji so namerili svoje orožje proti grajskemu stolpu. Kaj bi dejala grajska posadka, če bi vedela, da merijo nanjo Bežigracani! Moštvo, ki streže topovom, je sestavljeno večinoma iz starih vojakov, ki so že služili prej pri topničarjih. Pa tudi novinci, fantje iz Notranjske, so se že vživeli v svoje naloge. So to kmečki sinovi, ki ni zanje ravnanje s konjsko vprego nič novega. Najtežja naloga topničarja je za prav to, da se konji v šesterovpregah ne zapletajo med seboj in da se topovi hitro premikajo, kamor je treba. V kratkem bodo dobili naši topničarji tudi škornje, brez katerih je jahažev res kar nerodno.

Ker povelja niso donela prav slovensko, smo povprašali gospoda poveljnika baterije, če se že sestavlja morda kak priročnik za slovensko poveljevanje pri topovih in s slovenskimi izrazi za posamezne dele topov. Odgovoril nam je, da se vse to pripravlja. So pa razne težave. Za povelja bi se že še našli ustrezni slovenski izrazi, če pa je najti besede, ki se dajo izgovarjati dovolj rezko in odrezavo, kar je za povelje nujno. Posneli smo še nekaj lepih slik s topovskimi vpregami in topničarji pri delu. Prav lepo smo se zahvalili in poslovili ter se vrnili v mesto. Pred štabom, kjer se je naša pot začela, se je tudi končala.

Nismo videli niti desetine naše domobranske vojske, po so nas ti prizori vendar navdali z zavestjo, da je to sila, ki bo brez posebnih naporov očistila slovensko zemljo komunističnih izdajalcev našega rodu. Znano je, kako zna bežati komunistični zločinec pred redno vojsko. Kam bo bežal tedaj, ko bodo sinje uniforme zaprle vse doline in prehode preko naših hribov in voda? Tedaj bo konec »republike«, konec prisilnih mobilizacij v komunistične oddelke. Peščica rdečkarjev bo preganjana sama begala po gaščavah in iskala izhoda. Tedaj se bo slovenski narod oddahnil, zdelo se mu bo, da se je prebudil iz težkih sanj...

Der Richtkanonier nach getaner Arbeit. — Topničar ob merilni napravi je končal z delom

ga, s čimer oni oskrbujejo moštvo, je baterija prav tako neuporabna, kot če bi ostala brez granat! V kuhinji in v kuhinjski shrambi vlada vzoren red, da bi se prišla lahko marsikatera ljubljanska gospodinja učiti k našim vrlim kuharjem.

Baterija na vajah

Ko se je baterija pripravljala, da odropota na vežbališče, smo si ogledali še